

UJVIDÉKI HIRLAP

AZ UJVIDÉKI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYVE.

Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. MAYER OSZKÁR.

V. Évfolyam.

Ujvidék, 1914. június 12. vasárnap

54. szám.

LAPUNK július és augusztus hónapokban, mint eddig is, hetenkint egyszer (vasárnaponként), de kettős terjedelemben jelenik meg.

A hidmunkálatok megkezdése.

Pályázati eredmény.

Miként lapunk előző számában megemlítettük a f. hó 2-iki rendkívüli közgyűlésen a beérkezett 7 pályázat közül a közgyűlés **Zsigmondy Béla** ajánlatát fogadta el, mert habár ennél a közmunka és közlekedési vállalat ajánlata valamivel olcsóbb is, ennél a pályázatnál látta a legtöbb garanciát arra nézve, hogy a létesítendő állandó dunai hid olyan korszakalkotó mű leend, mint a minőt Ujvidék városra alkotni akar; e pályázó gyakorlati eredményekre mutatott rá, s ugyanezen pályázó van megbízva a budapesti lánchid munkálataival is.

A közgyűlés pályázat eldöntése mellett a hidépítéssel kapcsolatos munkálatok tekintetében is intézkedett; így nevezetesen — tekintettel arra, hogy a hidépítés költségeiből a kölcsön felvétele után is 418.911 K fedezett lesz az utburkolat munkálatait törlesztéses alapon fogja biztosítani.

Természetesen az aléptímeny megkezdése előtt a hajóhidat áthelyezni és a munkateret biztosítani kell, mely különböző munkálatokat igényel, a közgyűlés eme munkálatoknak házikezeletében való ellátását határozta el.

Látható tehát, hogy a hid kérdése végre oly sok akadály után a megoldás stádiumába jutott és Ujvidék városja jövő fejlődésének útja immár meg van nyitva; a város fejlődése a Duna mellett biztosítva van; a Duna partján kiépülhet az új és modern Ujvidék, hirdetőven az idők végtelenségéig dicsőségét mindazoknak, akik az állandó dunai hid létesítésében fáradoztak.

A korszakot jelentő alkotásra vonatkozó közgyűlési határozatot az alábbiakban szószertint közöljük:

Közgyűlési határozat az állandó Dunahid építése ügyében.

Ujvidék szab. kir. város törvényhatósági bizottsága az Ujvidék és Pétervárad között tervezett állandó Dunahid aléptímeny munkálataira beérkezett ajánlatokat tárgyalván, tudomásul veszi,

hogy a f. év május hó 20. napján megtartott versenytárgyaláson résztvett:

- 1.) A Közmunka és Közlekedésügyi Rt, 1,095.332 K 24 f helyesbített ajánlati összeggel;
- 2.) Zsigmondy Béla, 1,181.761 K 89 f;
- 3.) Schlick-Nicholson és Rényi és Bettenstein, 1,199.188 K 11 f;
- 4.) Freund H. és Fiai, 1,233.875 K 52 f;
- 5.) Gregersen G. és Fiai, 1,260.003 K 09 f, illetve 1,254.161 K 43 f;
- 6.) Grünwald Testvérek és Schiffer, 1,312.299 K 43 f és
- 7.) Fischer H. és Fiai, 1,298.939 K 71 f, illetve 1,354.116 K 21 f helyesbített ajánlati összeggel.

A munkálat odaítélését illetőleg a tvh. bizottság magáévá teszi a bizottsági javaslatot, mely szerint a három legelőnyösebb ajánlat közül a Közmunka és közlekedésügyi Rt. ajánlata nem vehető figyelembe, mert ez a cég 1910-ben történt keletkezése óta hasonló munkálatokat egyáltalán nem végzett és a város közönsége a tervezett állandó Dunahidnak, mint a város életében korszakot alkotó műnek megalapozását nem bízhatja olyan vállalatra, mely ilyen speciális munkálatok végrehajtásában kellő gyakorlattal nem bír.

A Közmunka és Közlekedésügyi Rt. ajánlata után következő két ajánlattal szemben csupán az az ellenvetés tehető, hogy az ujvidéki hidfő és melderpillér befejezési határidejének 2, illetve 3 hónappal való kitolását kötik ki, viszont mindkét ajánlattevő, nevezetesen ugy Zsigmondy Béla, mint Rényi és Rottenstein hasonló munkálatok terén elsőrangú közismert szakvállalkozók. E két ajánlat közül a tvh. bizottság az olcsóbbat, vagyis Zsigmondy Béla budapesti cég ajánlatát fogadja el és hozzájárul ahhoz, hogy az ujvidéki hidfő és melderpillér befejezési határideje 1915. évi március hó 15-éről 1915. évi május hó 15. napjára kitolassék. Tekintettel azonban arra, hogy a súlyos gazdasági viszonyok és különösen a pénzdrágaságnak és részben hiánya is a legnagyobb ta-

karékosságot követelik meg, a törvh. bizottság Zsigmondy Béla ajánlatának elfogadását ahhoz a feltételhez fűzi, hogy Zsigmondy Béla ajánlatából, illetve ajánlati egységeiből 6% szóval hat százalék engedményt tegyen vagyis az 1,181.761 K 89 fre helyesbített ajánlati összegből 70.905 K 71 ft engedjen.

Elhez képest a tvh. bizottság kimondja, hogy az Ujvidék és Pétervárad között építendő állandó Dunahid aléptímeny munkálataira a Zsigmondy Béla budapesti cég ajánlatát fogadja el, 1,181.761 K 89 f — 70.904 K 71 f = 1,110.856 K 18 f vállalati összeggel és utasítja a tanácsot, hogy a határozat jogerőre emelkedése, illetve felsőbb jóváhagyása után a szerződést a nevezett céggel kösse meg és jóváhagyás végett a tvh. bizottságnak mutassa be.

Tekintettel arra, hogy még az aléptímeny munkálatok megkezdése előtt a hajóhid áthelyezése és a munkateret biztosítása különféle munkálatok végrehajtását teszi sürögőssé, a tvh. bizottság már most felhatalmazza a v. tanácsot, hogy a költséglelőirányzat keretén belül ezeket a munkálatokat házikezeletben fogantossítsa.

Ugy az aléptímeny, mint az állandó Dunahid építésével kapcsolatos összes munkálatoknak a város részéről való felügyeletével a tvh. bizottság az állandó Dunahid bizottságot, a munkálatok vezetésével és ellenőrzésével pedig a városi mérnöki hivatal bízta meg.

Számolva a jelenlegi súlyos gazdasági viszonyokkal mellőzi a tvh. bizottság a tervezőknek az építés vezetésbe való bevonását is mindaddig, míg az építkezés folyamán a tervező közreműködése szükségesnek nem bizonyul. E takarékosággal szemben a város közönségének teljes megnyugtatóására szolgál, hogy Kereskedeleminyi Miniszter ut a főfelügyelettel Szánthó Albert min. tanácsos és Beke József műsz. főtanácsos urat bízta meg, akik a munkálatok terel- és szerződészerű végrehajtását is ellenőrizni fogják.

A takarékoságra egyenesen kényserít a város közönségét az a körülmény, hogy a koalált pénzintézetek csupán növértékben engedélyezték az előirányzott 2,160.000 K építési költséget, holott voltaképen ahhoz még legálább egy évi időközzi kamatvesztésséget hozzá kellene számítani.

A kölcsön ajánlat szerint azonban a 2,160.000 K névértékű kölcsönből nem fognak rendelkezésre állani a következő összegek:

- 1) Árfolyamvesztéség 11% 237,600 K
- 2) Felénkintelt előre fizetendő kamatok 4 fél éven át
összesen 11.4% 246.240 K

Összesen 483.840 K

mely hiánnyal szemben a tényleg folyósított kölcsön után átlag egy éven át visszatérül 3.5% (bankamatláb — 1.5%), vagyis (2,160.000 — /11% + 2.85% / = 2,160.000 — 299.160) 1 millió 860.840 K után 3.5% . . 65 129 K

Az előirányzott összegből tehát fedezetlen maradt:

483.840 — 65 129 = 418.711 K vagyis az előirányzott összegnek csaknem 20 százaléka.

Ily körülmény között a legmészebbbenő takarékosággal kellett szem előtt tartani, miért is azt a tvh. bizottság a végrehajtás intéző v. tanácsnak is szigorú kötelességévé teszi.

Mint ahogy a fedezetlenül maradó 418.711 K megtakarítása a legnagyobb takarékosággal mellett sem remélhető, a tvh. bizottság utasítja a tanácsot, hogy az utburkolat munkálatait iparkodjék törlesztéses alapon, vagyis azon az alapon biztosítani, amellyel az utburkolati munkálatok végrehajtása ezidőszertig is 1915-ig biztosítja vannak.

A 2,160.000 koronás névértékű hidépítési kölcsönre vonatkozólag a tvh. bizottság elfogadván a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, a Magyar Teljázog Hitebank és Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületét együttes ajánlatát.

A tvh. bizottság már most fölfalattazza a v. tanácsot, hogy a határozott kormányhatósági jóváhagyása után a dr. Zielinszky Szilárd megállapított összes tervezési tiszteleti díjának még hátralékos részletét és a városi alakok által előlegezett tervezési és egyéb előmunkálati költségeket a 2,160.000 K névértékű kölcsön terhére kintalványozza.

pánunk képviselte. Az ünnepély részletes lefolyását, annak idején megírtuk.

A mult iskolához viszonyítva, a tanári testületben az a változás állott elő, hogy a V.K.M. Hoffmann Mátyást Lőcsére, dr. Plukovich Sándort Besztercebányára, dr. Hauschka Mártont Pancsovára, Szabó Lajost Losoncra helyezte át. Helyükbe kerültek: Engyel Ferenc Mára-moroszigetről, dr. Vass János Losoncraól, Bal Jeromos Lőcséről és Szirmai Lajos Zomborból.

A 25 tagból álló tanári testülettel az igazgató 1913. aug. 29-én tartotta meg az alakuló gyűlést. A tanév szeptember 4-én nyílt meg s az előadások jun. 13-ig tarttak. A modern új épületben tanár és tanuló egyaránt élvezte a tágas, szellős, világos, jól fűthető tantermeket, a széles folyósokat, a tágas udvart. Az épület iskolai része teljesen célszerű és kifogástalan.

A tanulóifjúság egészségi állapotát az iskolaorvos ellenőrizte. Megvizsgálta a növendékeket a tanév elején, valamint az év végén, s szükség esetén övközben is. A megvizgált 367 tanuló közül 1 trachomás s 3 tuberkulotikus fordult elő. Utóbbiak közül az egyik sanatoriumban helyeztetett el. A városban hol szörvénys alakban, hol pedig járványzerű jellegű felépítet hevenyfertőző betegségek, mint kanyaró, vörheny, diftéria és szamarkőhögés (portussis), a fognatosított övintézkedések dacára tanulóinkat sem kímélte meg. Megbetegedtek kanyaróban: 1, vörhenyben: 5, diftériában: 3 és szamarkőhögésben: 1. Az esetek egy vörhenyes tanulóét kivéve, amely halálos kimenetelű volt, gyógyulással végződtek. Több esetben (11-szer) távol kellett tartatni meghatározott ideig az intézettől oly tanulókat, akiknek lakásán fertőző beteg volt és csak kellő dezinficiálás után látogathattak újra az intézetet. Az intézet egészségi állapota ez évben az előfordult fertőző megbetegedések számára és az egy halálos kimenetelű esetre való tekintettel nem volt egészen kielégítő.

Az intézet vesetosége a legnagyobb súlyt a tanulók valláserkölcsi nevelésére helyezi. Szigorú következettséggel igyekszik az ifjúságtól távol tartani mindazt, ami a tanuló erkölcsi érzékének kifejlesztését káros befolyásolhatná.

A rórn. kath. tanulók minden vasár- és ünnepnapon szent beszédet és szent misét hallgattak, 4-szer járultak a szent-ségekhez, részt vettek az oltárszentés imádságában és az urnapi körmenetben. Husvét előtt 3 napon át lelki gyakorlatokat végeztek. A katolikus tanulók hiteletét bensőbbé tette a Mária kongregáció működése is. Tanítás előtt rövid imádsággal kérte az Isten segítségét és tanítás után hálaadással mondott köszönetet a vett jókért. Nemzeti ünnepünk mindig egybekötötték szentmise hallgatásával. Ünnepélyes Veni Sancte és Te Deum nyitotta meg és zárta be a tanóvet.

A szentbeszédet 2 csoportban hallgatták a tanulók. Az I—IV. osztályok Szirmai György rókusai lelkész, az V—VIII. osztálynak Hauschka József hittanár tartott exhortációt. 1914. évi január hótól kezdve a szentmisét is az új épület kápolnájában hallgatták. Csak nagyobb ünnepkor mentek a kisse messze eső plebániatemplomba. Áldozócsütörtökön

az első áldozók miséjén előadták mindazon művészi ének- és zeneszámokat, melyek az intézet felavatóünnepélyén oly nagy hatást kellettek.

A többi vallások is gondoskodtak növendékeik fellétsi szükségéről s az iskola lelkesen és erőlyesen támogatta törekvéseiket. Az összes hittani órák az intézetben tartattak.

Az intézet mindig szívesen látta a fiaik felől tudakozódó szülőket. Az ellenőrző értekezletek után az igazgató értesítette a hanyag vagy tehetségtelenebb fiúk szüleit a tanulmányi eredményről. Az osztályfők lakásaikon is meglátogatták a vidéki tanulókat. Egy tanuló a tanári szék elé való idészésére kellett itélni és 5 tanuló az igazgató elé idészettet.

A tanulásbeli eredmény — a jelentés szerint — kielégítő. Helyesen jegyzi meg az igazgató, hogy „Korunk nagy élvezet-hajhászata már az ifjúság lelket is megmetyeltyezte és kiöli belőle az igazi ambiciót és munkakedvet. Csökkenti ezt a túlzásba vitt sportszenvedély és apaszja a tánciskola is. Mint mindig, most is felhívjuk a szülőket, hogy fiaikat e tekintetben korlátozzák. A szabadban való mozgás feltétlenül kívánatos, de a túlzásba vitt játékszenvedély edzés helyett sorvaszja az erjét meghaladó munkát végző fizikumot, eldurvítja az erkölcsöket és megsemmisíti a tanulmányi eredményt.“

A VIII. osztály vizsgálatát május 11—14 napján tartattak meg. Az érettségi írásbeli része május 15., 16. és 18-án folyt le. A szóbeli érettségi vizsga jun. 2—6. tartott meg Bitter Illés, ciszt. rend Szt. Imre tógimnáziumi igazgató elnöke alatt.

Nagyszabású rajzkiállítást is tartott az intézet, a felavató ünnepséggel kapcsolatosan. A látogatók száma 3000 volt.

Az ifjúság intenzívebb testnevelése céljából Sport-kör alakult, hogy ott a diákok egyéni tehetségüknek megfelelő sportokat űzhessenek. A Sport-kör vezetője: Kocsis Mihály tornatanár.

Dr. Szele Róbert tankerületi kir. főigazgató április 20—23. napján látogatta meg az intézetet, április 24. és 25-én a szegedi tankerület összes igazgatói — a főigazgató vezetésével — igazgatói értekezletet tartottak.

Nov. 19-én Erzsébet királyné emlékére hazafias ünnepélyt rendezett az intézet, amelyen Bal Jeromos tanár mondott szép emlékbeszédet. Március 15-ét az ujvidéki tanulóifjúság közös ünnepély keretében ülte meg.

1894. éven érettségi vizsgálatot tett növendékeik f. é. május hó 30-án tartották huszvénes találkozójukat. D. u. ünnepélyes Te Deum volt az intézet kápolnájában, majd Kovács János ny. tanár a volt tanórak, Besze Mihály igazgatóhelyettes pedig az intézet nevében meleg szavakkal üdvözölték az intézet volt növendékeit. Dr. Hahn Dezső, a bpesti betegségyőzpénztá főorvos, — az intézet volt jeles tanulója — emelkedett hanguszavakkal tolmácsolta a volt tanulóknak egykori tanáraik s az intézet iránt érvetett háláját és köszönetét. Ezután a volt növendékek tanáraikkal együtt lefolykértek magukat, majd együttesen a sarkterbe mentek, hogy kegyeletüket el-

ÉRTESETŐK.

I.

Egy esomé iskolai értesítő fekszik előtűnk. Mindannyi az elmult tanév értékes természetét jelenti.

Végülápolva a vagy gondtal összeállított fizeteken, megállapítjuk, hogy a lefolyt iskolaiév gazdagabban zárult a megelőző tanóvnél.

A bevezető cikkben, a beszámoló jelentéseken és az eredménykimutatásokon végigmenve, leszögezzük azt az öröndetes tényt, hogy az ujvidéki magyar tanítázekek, kivétel nélkül hivatású magasztalan állanak s a magyar kulturális előhaladásunknak böventápláló forrásai.

Az ujvidéki kir. kath. magyar főgimnázium az elmult iskolaiév történetét a következőkben ismerteti:

A bevezetőcikk ismerteti az intézet új épületének f. évi április hó 26-án történt ünnepélyes felavatását, mely alkalommal a vallás- és közoktatásügyi min. kir. minisztert *Mathkovits Béla* főis-

hnyvt volt tanáraink iránt is leróják. Mindenkin melý megindulás vert erőt, midőn dr. Kadosa Marcel, bpesti ügyvéd volt osztályfőnökük: Koröny-Scheek Vince sirjánál tartotta remek, megható beszédét. Másnap feleségeikkel együtt megnézték városunk nevelésségeit és társas kirándulásra tettek a festői szép Fruska-Górára.

Márc. hó 9., 10. és 11-én dr. Prohácska Ottokár székesfehérvári püspök ur öméltsége az intézet dísztermében nagy és élköelő férfiközönség előtt tartott három igen tartalmas előadást. Ennek megemléstése ránk nézve már csak azért is fontos, mert ekkor nyílt meg a díszterem előszár a nyilvánosság előtt.

Hódalattal üdvözölte az igazgató a tanári kar és az intézet növendékei nevében új főosztályunkat, dr. Várady Árpád kalocsai ékes urat, ki melegehangú lelvén beközönte meg az üdvözlöletet.

A gondosan összeállított statisztikai adatokból megtudjuk, hogy a tanév elején 379 nyilvános tanuló vétetett föl. A nyilvános tanulók dec. 31-i létszáma 384 volt s ez a szám osztályonként következöleg alakult: I. o. 86, II. o. 64, III. o. 59, IV. o. 50, V. o. 30, VI. o. 34, VII. o. 28, VIII. o. 33 és a magántanulók száma 21.

A értségi vizsgálatok eredményéről összeállított kimutatás a következöket tünteti föl: Érettségire jelentkezett 39 tanuló. Az írásbeli dolgozatokat legalább elégséges eredménnyel készítette el 38. Szöbelire bocsátottat 39. A szóbelitől visszalépett 1. A szóbeli alapján jelesen érett 12, jól érett 13, érett 19, javítóvizsgára utasítottat 3. Az értségi vizsgálatot tett tánulók pályaválasztása így oszlik meg: A tanári pályára készül 4, az orvosira 10, a jogira 6, a póstaira 1, a kereskedelmire 4, a katonaira 2, a jegvöire 3, az építészire 1, a gazdaszira 1, az erdszire 2 és a zeneakadémiába megy 1.

Beszámoló a tüdőbetegdondozó intézet 1914. évi I. félévi működéséről.

Dacára annak, hogy működésünkről minden hónapban tájékoztatjuk a nyilvánosságot, szükségét látjuk a félévi tevékenységet csoportosítva bemutítani, hogy a nagyközönség, melynek támogatását igénybe vesszük és amelynek támogatását legközelebb megindítandó akciónkat fokozni kívánjuk, tisztában legyen azzal, hogy adományait hová fordítjuk és hogy miért kérünk tőle újabb hozzájárulást. Fokoznunk kell a nagyközönség érdeklődését és ezzel anyagi hozzájárulását azért, mert a miniszterium — mint azt nemrégiben közöltük — teljes

joggal sokalja az áldozatot, amelyet a város érdekében hoz, szemben a város és társadalmi hozzájárulásával és felhívta a tüdőbetegdondozó egyleteket, hogy ezen társadalmi hozzájárulás nagyobbítására indítsan kísérjett akciót annál is inkább, mert ellenkezö esetben az államegély leszállítása elkerülhetetlen lesz, ami szépenfejlődő működésünk teljes megnehtítésével egyet jelent 5000 K évi államegélyvel szemben a város közönsége 500 K, a társadalom tagjikkban évi 660 K áldoz, mely többi 330 tagra oszlik szét. Ezzel szemben gondoztuk az első évben, 1913-ban 36 egyéni, az 1914. I. félévében pedig már 44 egyéni és ezen szám folytonos emelkedése várható. Az 1913. egész évben kiutalványoztuk 4310 liter tejet, a folyó év első felében 6081-5 liter 1280 K értékben, ami egymagában fölemésztí az ujvidéki társadalom hozzájárulását, pedig a tejen kívül még 6875 kiló kenyéret, 56 kiló húst és 13 kiló zsirt osztottunk szét, ami újabb 334 K jelent. Jobb lakások bérelhetését tettük lehetővé 11 családnak 441 K kiadással, 3 egyéni helyezettink el sanatoriumokban 590 K költséggel. Fűtőanyagok kellett 5 K készpénz és 1/2 öl fa, betelepítési cikkekből egy fekvözseket és néhány hőmérőt adtuk ki betegeknek. Külön kiemelendönek találjuk, hogy a 44 gondozott körül 17 volt a kerületi munkásbiztosítót tagja, akiknek elsősorban lakásviszonyaikon kívánunk segíteni és ezzel a további megbetegedéseknek lehetőleg elejét venni. Tekintettel a segélyezett munkásbiztosítót péntári tagok nagy számára indokoltak találjuk, hogy a pénztártól e célra magasabb évi hozzájárulást kérjünk. E félév folyamán megvalósítottuk régi tervünket és a budapesti tüdőbetegdondozó intézet főorvosának kedves előzékenységből kiképezettünk egy tüdőbetegdondozót, aki június közepe óta végzi szolgálatát, ellenörzi és látogatja a betegeket, kioktatja őket a köpettel való bánásmódról, felügyel a lakás tisztaságára, szellözésére és a helyszínen gyözödik meg a betegek szükségleteiről. Ezekben számlotunk be rövidesen félévi gazdálkodásunkról; nem kívánunk töket gyűjteni, minden fillérünket a szenvedések enyhítésére és az egészségesek lehetö megmentésére kívánjuk fordítani, de ehhez mulhatatlannul szükséges, hogy a társadalom minden rétege az eddiginél fokozottabban támogasson bennünket.

Tüdőbetegdondozó-egylet.

Szabad kézből eladó házak

a Bercsenyi Miklós-utca 17. és a Vörösmarty-utca 14.

1-3

Kisiparosaink és a középítkezés.

A dunai hid építése általános érdeklődés tárgyat képezi most iparosaink közt. Ez természetes és indokolt főleg azért, mert a munkanélkültség súlyosan nyomja kisiparosaink vállát. Az érdeklődés aktuális is, mert a korszakot nyíló, nagy mű kiépítése már csak rövid idő kérdése.

Alkalmam volt a napokban egy helybeli iparossal erről a kérdésről tárgyalni. Csakhamar tisztában voltam, hogy az én emberem nincs tisztában a helyzettel. Föltűnt járatlanságot mutatott különösen az iparosságnak a középítkezésbe való bevonása körül. Ezért hozom nyilvánosságra erre vonatkozó nézetemet.

Az 1907. évi III. t. c. II. fejezetének végrehajtásában kiadott 55,800/907. sz. kereskedelemügyi miniszteri utasítás kiköti, hogy minden állami, törvényhatósági, községi intézetek és intézmények, valamint a közlekedési vállalatok ipari szükségletei és munkálatai rendszerint a magyar szt. korona országnak ipara révén fedezendők. Megmondja az utasítás, hogy ezeknek a munkáknak teljesen a magyar állam területén kell készülnök, hazai termésű vagy gyártású anyagból, magyar honos műszaki — és munkaerők alkalmazása mellett.

Már most ha a versenytárgyra kirírnak a pályázatot, ugyan mit tapasztalunk? A kiéhezett iparosok egymást szökták tulicéitálni olcsóbbnál-olcsóbb árajánlataikkal. Megtették ezt akkor is, mikor válogathattak a munkában, hát még most, amikor fehér holló ritkaságu az olyan nagy építkezés, mint a dunai hid.

Epen ezért elhibázott dolog az, hogy kisiparosaink belemennek az árlejtési harcba, az okatlan túlekedésbe. Sokkal praktikusabb és hasznóhajtóbb, ha generálvállalkozó kapja meg a nagy munkát, akkor legalább 20% al több haszna van, mintha saját vezénylésre megy bele a vállalatba. Sőt ráadásul bele is bukhat, ha okatlanul leszorított árrakkal vállalja a munkát.

Ebben látszólag ellenmondás van. Ugyanis ketten osztoznak azon a hasznon, amelynek teljes egészében a kisiparos zsebébe kellene vándorolnia. Ez azonban csak látszólagos, mert tapasztalatok bizonyítják, hogyha a kisiparos vagy vállalkozótól kapja meg a munkát, akkor legalább 20% al több haszna van, mintha saját vezénylésre megy bele a vállalatba. Sőt ráadásul bele is bukhat, ha okatlanul leszorított árrakkal vállalja a munkát.

Tévedés volna azonban azt hinni, hogy a kisiparosságnak amellett kelljen

Sirolin "Roche" biztos gyógyhatást nyújt **katarrhusoknál** hörghurutnál, asthmanál, influenza után. **Sirolin "Roche"** kezdődő tüdőbetegséget csirájában elfojt. Kellemes íze és az étvágya való kedvező befolyása megkönyvitik a Sirolin "Roche"-al való hosszabb kurákat!

A légzési szervek megműléseit legbiztosabban a Sirolin "Roche"-al kezelik. Ezért nélkülözhetetlen ezen elismert és bevált szer minden háztartásban. Sziveskedjék a gyógyszerárakban határozottan Sirolin "Roche"-t kérni.

küzdenie, hogy a nagyvállalkozók útján igyekezzen munkához jutni. Nem! Erre csak az azok szorultak, kik nem rendelkeznek kellő tőkével és hitellel a pénz híján nem tudnak boldogulni. A jobban szituált és a szolidárisan szervezett kisiparosokak igenis arra kell törekednie, hogy önállóan vállalja el a szakmunkát. *De nem volna szabad, hogy a kisiparosság egymás véréből éljen és saját vére hullásából kerüljön ki győtesként a versenytől.* Nem szabad a minimumra, sőt a minimum alá szorítani az árakat, tisztán a dícsőség vagy a reklám kedvéért, mert akkor nincs haszon.

Akárhányszor tapasztalhatjuk, hogy a szakiparosok 10–30%-al vállalkozóknak olcsóbban, holott ugyanazért a munkáért a generálvállalkozó rendszer, tisztességes árt fizetett. Ezek nem egészséges állapotok. Ennél jobb a szolid vállalkozóknak dolgozni, mert ettől bármikor lehet pénzt kapni a munka folytatására s megfizeti a tisztességes polgári hasznót, a mi különbözet a kisiparosok oktaian versenyében elmaradna.

Ezzel akartam rámutatni arra, hogy mit kell tenniük a szakiparosoknak, ha eredményt akarnak elérni. Nem elég az, hogy az illetékes tényezők elhatározzák, hogy kisiparosoknak adják ki a munkát, hanem a kisiparosoknak is oda kell hatni, hogy elérjék azt az eredményt, melyet a közszállítással szülő törvény előzött. Ezre kell térni, össze kell fogni egy akarattal, egyértelműen s nem az árak leszorításával egymásnak nekiesni. F—

Produktív gazdasági politika.

Határozati városunk fontos pozíciójáról mindenki tisztában van. Akár közgazdasági, akár stratégiai helyzetét tekintjük, alig találunk hazánkban várost, amely Ujvidéket ebben a tekintetben túlszárnyalja. Egy nagy bajunk van csak. Nincs gazdasági erőnk. Nincsenek anyagi forrásaink, amelyek tömegesebb lakosság eltartását biztosíthatnák. Nincs terjedelmes határunk, nincsenek jövedelmező erdőseink, bányánk s más természeti javaink, melyek gazdasági bázisul szolgálhatnának. Más szóval Ujvidék aránylag szegény város.

Ezt a szegénységet köteleseink elenyésztik. Mivel? Produktív gazdasági politikával. A kézműipar és a gyártás kifejlesztésével, hogy növekedő keresete legyen a dolgozó lakosságnak. Produktív szellemnek, produktív irányzatnak kell itt lábra kaptania. Ami városunkban rendkívül nagy az eltartottak százelekarányára. Ez azt jelenti, hogy itt viszonylag kevés ember dolgozik és kevés ember kötelessége sok éhes gyomrot kielégíteni. Talányon részben a családokra nehezedik az élet gondjai. A családtagok aránylag keveset vagy semmit sem keresnek. Pedig nagy előny az, hogyha a család keresetét meg tudja ketszerezni. Nagy dolog ám, ha az asszony is, a fiú is és a leány is pénzül visz haza. Nagy ipartelepek vannak mánkácsolások, kiknek együttesen

resete fölér egy törvényszéki bíró fizetésével.

Nekem állandóan felűnik az, hogy Ujvidéken — a népességhez viszonyítva — oly sok ember létezik tetlenül s az utcákra, valamint a Dunaparton oly sok egészséges ifjú lopja naphosszat az időt. Az ember lelke elfogódik, ha arra a martíra gondol, akit úgy hívnak, hogy: családfő, kinek keservesen kell dolgoznia, hogy családját fentartsa.

Ezen segíteni kell. Ujvidék városából erős kulturközpont nem lesz mindaddig, amíg a kereseti viszonyok meg nem javulnak. Itt össze kell fognia minden arra hivatott tényezőnek, hogy a város — a külsőnek megfelelően — belső élet formájában és belső tartalmában is erős és hatalmas legyen.

A legsürgősebben megoldandó feladat az, hogy legyen itt keresete kicsinek és nagyoknak, mindenkinek, akinek élni joga van. A közszellemnek és közérzésnek oda kell emelkednie, hogy a munka a társadalom előlekkimerített váljon. A dolgozatlanságot — amit minden kultúr nép megvetni tudja. A munkatlanság hibájában szenved nemcsak a mi városunk, de az ország nagy részének társadalma. Elhöz járul a végtelenségig tulhajtott luxus, mely vagyontokat tesz tönkre és családokat kerget nyomorúságba. Egyik betegség szüli a másikat, s ma már ott tartunk, hogy utcákon, közhelyeken és kávéházakban nemcsak a tehetősök, hanem a napi keresetre szorult munkások is elebbséki idejüket pletykával és üres politikával.

Neveljük fiainkat és leányainkat produktív életmódokra. Szeretessük meg embertársainkat az új értékeket termelő munkára. A dologkerülőket — mint szűkebb városi társadalmunk parazitáit — vessük meg. Nyissunk meg a munkáskereset számára újabb kereseti forrásokat. Teremtünk és az egész vonalon kövessünk okos produktív gazdasági politikát. F—

HIREK.

Orvosi rendelés. Dr. Sattler Mátyás, helybeli orvos berlini tanulmányútról visszatérkezett és rendelését újra megkezdte.

Szabadságoltatás. A közös hadseregnek és honvédségnek a földművelő és mezzei munkásoktól tartozó tényleges állományú lenyújtása, az aratás és egyéb fontos mezzei munkák időjére, három hetre leendő szabadságoltatását személynél, kihallgatáson (rapporton) érheti, mely kérelem teljesen díjtalan.

A Magyarországi Munkások Rokkantsági Nyugdíjgyűléslete módosított alapszabályait a miniszterium jóváhagyta. Folyó évi aug. 2-tól kezdve az összes tagok az eddigieknél heti 10 fillérről több tagsági díjat v. is 30, 34, illetve 40 fillért fizetnek hetenként. Az újonnan betépt tagokra oly korlátot állapítottak meg, hogy akik 40 éves életkorukig lének be azok a 12, 15, illetve 17 K teljes nyugdíjösszeg 70%-át kapják tíz évi tagsági idő elfutása után. Beléptetők rokkantságuk esetén. Ellenben, akik 40 éves korhatár betöltése után lének az egyesületbe, azok 40%-os rokkantságdíjat kapnak.

A tábla ítélete. A szegedi kir. tábla helybenhagyta az ujvidéki törvényszéknek azt az ítéletét, melyhez az öbessel rendőrszéknek az a két tagját, akik a farsangi bál alkalmával megverték Péntes Pál fiákerét, elítélte. És pedig Hajdu György egy évi börtönt és hivatalvesztést, Varga Sándor pedig 3 napig fogházat kapott. Az ügyész felebezett súlyosbíttatást.

Az ujvidéki törv. bírák szabadságideje.

A folyó évi törvényes szabadságidőket a következőkben jelölték ki:

Dr. Kállay Béla k. ítélőt. bíró	VII. 20. VIII. 23-ig
Juhász Jenő kir. törv. bíró	VII. 13. VIII. 23-ig
Szabó Imre	VII. 6. VIII. 16-ig
Vékey Zoltán	VI. 29. VIII. 2-ig
Molnár István	VI. 22. VIII. 2-ig
Dr. Zoltán Sándor	VIII. 3. VIII. 30-ig
Sántha Armin kir.	VII. 6. VIII. 16-ig
Jurkovich Ötmár	VII. 6. VIII. 16-ig
Dr. Fischer Frigyes	VII. 6. VIII. 16-ig
Török Miklós kir.	VI. 22. VIII. 2-ig
Polgár Mihály	VII. 6. VIII. 16-ig
Dr. Koröny-Scheck	albíró VIII. 17. IX. 27-ig
Stern Leó kir.	jegyző VI. 22. VII. 19-ig
Gébel Dániel k.	VII. 20. VIII. 16-ig
Eckert László	VII. 2. VIII. 29-ig
Móga László	VII. 3. VIII. 30-ig
Dr. Aradszky Dem.	VIII. 31. IX. 27-ig
Dr. Draskóczy Ede	jegyző VIII. 3. VIII. 30-ig

A polgári felebezési valamint a bíró, felebezési tanács f. évi július hó 6-tól augusztus hó 16-ig terjedő idő alatt tárgyalásokat nem tart.

F. évi július hó 6-tól augusztus hó 16-ig terjedő idő alatt a vádhatóság a kifogások felletti tárgyalásokat a rendes tárgyalási napokon megtartja, az I. fokú büntető ügyek tárgyalási tanácsa azonban csak július 16-án, július 23-án, július 30-án, augusztus 6-án és augusztus 13-án tart főtárgyalásokat.

Nyomatlanul eltűnt a szülői háztól Marxler Gizella 12 éves leányka. A rendőrség kutatja az eltűnés okát és azt, hogy a kiskoru leánya hová lett.

Őrizetbe vétel. Piszarov István nevű gyermek, aki otthonából eltűnt, a rendőrségi laktanyán várja megváltását. Szüleit keresi a rendőrség.

Véres vonatlagozás. Esméletlen állapotba került a kórházba Ferencsik Istváné, az ópauzi vasuti fő felesége, akit a zimojnyí vonat elütött és mindkét lábát elvágta. Állapota reménytelen.

Rakodó part. Dunagárdó közöst elhatarozta, hogy a Dunán hajórakodó partot épít ehhez Tünderes község is hozzájárul jelen-tekény összeggel. A határozatot felsőbbhatóság jóváhagyást nyertek.

Fogzasi nöhozségeket nem szenvedt az a csecsemő, kinek az elvasztás pillanantától kezdve a Phosphatine Faliertes használják tápszer gyanánt. Ma már minden gondos anya egyetlen óhajítása gyermekét az elvasztás idejétől kezdve csak a világhírű kitűnő gyermekkelített táplálni, mert a Phosphatine Faliertes nagyon könnyen emészthető igen kellemes ízű, 1 doboz 3 K 10 f minden gyógytárban.

Az ujvidéki tődbetegogondozó intézet június havi működése. Jelenkezett június hó folyamán 20 egyen kék közül betegnek találtatt 14, 4 zart és 10 nyit alakban, 6 meg-betegedés volt f. oku, 7 ill. oku, egy eset tődbimiggytuberkulosis. Köpvetvizsgálat 2 végez-tetett, 1 ízben pozitív, 1 ízben negatív er-demennyel Gyógykezeltetik 7, gyógszereséjelt kap 2. Termeszetenki szaglyében részszelül 26 kék között 1450 liter tejet, 120 kg. kenyeret, 13% kg. húst, 2 kg zsirt osztottunk szét. Lakbőrségelyként kifűzöttünk 62 K 40 f. 3 betegünk sanatóriumokban van elhelyezve kikert 330 K ápolási díjat fizettünk. 7 meg-vizsgálat családtag között 2 beteg gyermeket fedeztünk fel. E hóban kezdte meg kiképzett gondozónők is működését.

Dr. Wagner Károly.

A fűrdés áldozata. Cserevankán az ottani eukorgary egyik alkalmozottjának leánya, a tíz éves Goldner Aranka, fűrdés közben be-fulna a Ferenc-csatornába. Holtestét csak hossz-szas keresés után találták meg.

Okatás. Okleveles tanítónő a polgári isk. tantárgyából pötviszaga felelősséggel előké-zett házbán és házonkívül. Zongorát is kitűnő módszerrel tanít. Cim a kiadóhivataltban.

Zentán augusztus hó 20-án lövésény lesz, melyet a gazdák egyesülete rendez.

A déli torony annál magasabb. 139 m. magasra emelkedik. Egyike a föld legnagyobb tornyainak.

Az Augustinusok templomában eszünk hazastársi hűséget az osztrák főhercegnő. Ugyanitt — a Lorettó kápolnában — helyeik el ezüst hamvudrekben és császárok és császárnék szívét. Az uralkodó család tagjai különben 3 helyen nyugosznak. A belső részek az István-templomban, szívük az Augustinusok templomában és a tulajdonképeni tetem a Kapucinusok templomában. Ez utóbbi sírboltjában immár 132 koporsó van. Bennünket, magyarokat, legjobban az a sír-emlék hat meg, amely felejthetetlen jó király-nékn s mellette egykori népszerű trónörökös-sünek temetőit őriz. Bizony, a kalauzoló jámbor barát nem érti, hogy mi az, ami ennél a két koporsónál szemünkbe könnyet esal.

A szomorúság ezen helyéről lépünk ki a mozgalmas élet terére és sétáljunk egyet a méltán dicséret Ringstrassén, amely félkör-akájában veszi körül az ó-várost. Hossza 35 km., szélessége 57 méter.

Előttünk áll az új operaház, francia renaissance stílusban. Pompás berendezésben egyike a kontinens legszebb színházainak. A két múzeumi épület (természettudományi és művészeti). Több mint 20 millió korona költségű renaissance stílusban épült. Kisejlik imponáló nagyságát emeli a 65 méter magas kupola, melynek tetején Pallas Athene (illetve Helois) szobra áll. A termék szakadatlan sora, több emeleten, a világ egyik legzavdagabb természettudományi és műgyűjteményét rejt, melyeknek tanulmányozásával heteket és hónapokat lehet eltölteni.

A két épület közt Mária Terézia 19 m. magas hatalmas szobra áll, körülölvéve korának nagy alakjaival. A szobor főalakja a Hofburgár néz, amely 1278 óta székhelye az uralkodó-háznak. A különböző időkben keletkezett és különböző stílusban alkotott épületek terjedelmes csoportja, minden egyeséget ter nélkül toldattak egymáshoz. Nincsen rajta semmi imponáló s messze marad a budai királyi várpalotától, amely fekvésre nézve a világ legszebb fejedelmi lakása. Alatta a szép Duna és az erőtelj duzzadó főváros. Előtte az aranykalással ezred rónaság. Mögötte a festői budai hegyek Jobbról és balról a kies szigetek...

A Burgtor alatt száz meg száz ember vár bebecsátást a cs. és kir. kincstárba. Nem hiába török magukat az emberek. Mesébe illő az a kincs, ami itt látható. Császári és királyi koronák, koronázási jelvények, gyémántoktól néhez rendejek, melyeknek láttára eszünkbe jut a Goethe dalánakán szava: „Im Saal voll Fracht und Herrlichkeiten, schliesst Augen euch; hier ist nicht Zeit sich staunend zu ergötzen“. De eszünkbe jut az is, vajjon boldog voltak-e ezen drágakövek hordozói?

E fölött tűnődve ismét kiértünk a Ringstrasséra, ahol mindjárt előttünk áll a *birodalmi tanács* épülete, ahol a képviselők és urakháza ülészik.

Jobbra áll a császári *Burgszínház* (Hofburgtheater), a világ egyik legszebb színház-épülete, melynek nézőtere vakítófényű s minden része nagy pompával készült. Vele szemben találjuk Wien városának legkimagaslóbb épületét: az *uj város házát*. Pincehelyiségében — a Rathausal szembe — a legkényesebb izlésű éhes halandó teljes kielégítést nyer. Főtelek, italok és a kiszolgálás kifogástalan. Az árak nagyon elfogadhatók.

Wiennek egyik irigylt szépsége a sok nyilvános kert, a gondosan beültetett térségek. Mily jól esik a léleknek a rend és a

tisztaság, mint a finomabb érzületnek nyílvánulási. Nincs ott gaz, gyümölcsmaradék, szivarvág, cigarettamaradvány, ezeket szorgalmas napasámszekek tetszetős faedényekbe hordják össze.

Az osztrák főváros nyilvános kertjei nemcsak természet szépségükkel, hanem művészeti alkotásaikkal is művelőleg hatnak. A *Volksgartenban* van p. o. a művészi becsü Tiguer-kut s a Grillparzer-emlék. A park nyugati részében áll néhai Erzsébet királynéknak felhémárvány ülőszobra, tekintetével egykori lakása felé fordulva.

Kedves üdülőhely az ujba keletkezésű *Stadtpark*, renaissancestílusú Kúrsalonjával, művelő kivitelű szökőkútjával, Schubert, Bruckner, Canon, Makart szép szobraival.

Legnagyobb kiterjedésű (1700 hd.) és a város egészségére mérhetetlen becsü üdülőhely: a *Prater*, melynek híre méltán vetedik a berlini Tiergarten és a müncheni Englischer Garten nevű nyilvános parkokkal. Itt — a *Wurstelpraterben* — mulat vasár- és ünneppapokon a wieni polgár a mindenféle látványosságokon, zenében, ördögalmokban, báb-színházokban, a német Paprika Janosi mókáin. Itt csillapítja szomját korsószámra (Krigli) a schwechati vagy pilzeni habzó sörrel, mert hát ő megkívánja a „paumet et cirenses“-t.

Az előkelő osztály a 4 Km. hosszú, négy sor gesztenyefából álló szép kocsiúton a *Nobel-praterben* mutatja drága öltözékét és fényes fogatát.

Az ültvényekkel díszített és a Queretá-róban agyonlőtt Miksa császár nevet viselő Maximilian-téren emelkedik Ferstel halhatatlan műve: a *Votiv-Kirche* (fogadalmi templom), a góstiú egyházak közt a legszebbek egyike. Azon a helyen épült, ahol 1853. febr. 18-án Libényi nevű szabó, az uralkodó ellen merényletet követett el.

Nem messze innen látjuk a *Börze* palotáját; 58 m. hosszú 26 m. széles és 23 m. magas nagyteremben d. e, 10—11 és d. u. 12½—2¼ óra közt kótnak itt milliókra menő üzletek.

És most menjünk ki az enyhítő természet ölébe. Menjünk oda, ahová a szép vöröfényes vasárnap délután százaink, ezrenkint megy a nép. Menjünk ki *Schönbrunnba*.

Bz a császári nyaralóhely II. József idejében jutott befejezésre és 1441 termet foglal magában. Falai között a világtörténelemnek több fontos fejezete játszódott le. 1805. dec. 26-án itt erősítették meg a pozsonyi békét (Napoleon és I. Ferenc). Itt írták alá 1809-ben a békét, mely a francia-osztrák háborút befejezte. Itt lakott Napoleon, hatalmának tetőpontján, s itt ugyanazon lakosztályban halt meg 1832-ben fia, a reichstadti herceg. A kastélyt nagyszerű park veszi körül. A szabályoszerű tóvölgyű fülkékben márványszobrok, mesterséges romok, obeliszek, művészi kutak találhatók. Távolság a háttérben emelkedik a kőbe vesző *Kahlenberg*.

A kerthez tartozik a szép, tisztántartott és számos vályában gazdag állatkert (menageria). A bohókás majmok, a bozontos macok, hosszú ormányú elefánt, a tarkasznú és különféle hangnemben füttyölő és rikácsoló madarak érdekes látványt nyújtanak az ott ösötterülő emberáradatnak.

A birodalmi főváros szépségét — az uralkodó dinasztia áldozatkészségén kívül — kösönheti még az ottani óségi arisztokráciának (Lobkovitz, Lichtenstein, Larisch, Kinsky,

Pallavicini, Schönborn stb.). A nemzet nagy fiaí iránti kegyelet a szebbnél-szebb jellegzetes szobroknak nagy számát állította fel. Iganán elfárad a test, a lélek a sok benyomás hatása alatt.

(Folytatjuk)

F—

Figyelem!

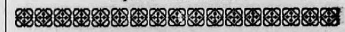
85.000 pár cipő

4 pár 9 K.

Nagyobbmennyiségű cipő vásárlása folytán, legujabb divatu cipőket szállít alanti cég és pedig 2 pár férfi- és 2 pár női fűzős-, sárga vagy fekete cipőt, erős talppakkal, tetszés szerinti mértékben 4 párt 9 K-ért utánvéttel.

S. STROCH, KRAKAU (Österr.)
Krakowska 20-71. U.

A meg nem felelő cipők becsesültek vagy a pénz visszakiadatik. 1-12

Hóditó körútra
indul az új
kőbányai sörfőzde!

FŐVÁROSI SÖRFŐZŐ R. T.
KŐBÁNYÁN

1-10

Osodás hatású arczépitő és finomító

A VILÁGHÍRŰ FÖLDES-PÉLE

MARGIT-
CRÉMÉ ÉS
SZAPPAN

a Margit-orémé isirtaljan, ártalmatlan, rögtön szépit. Ára 1 kor.
A Földes-főle Margit-szappan pár nap alatt lemossa a szepőket, májfoltokat és megszüntet minden bőrbajt. . . . Ára 70 fillér. . .

Áphato minden gyógyszerárban, drogueriában és illatszerekben.

6 koronás rendeléseket 5-5 III.hértlemen küld

FÖLDES KELEMEN
gyógyszertára ARADON.

Ujvidéken kapható: Grossinger J. Lukács Zs., Nendóvíví VI., Vuits J. és Klein Oszkár gyógyszerárban.

KIADÓ!

3 utcai szoba, előszoba, konyha és mellékhelyiségekkel. Álló lakás vízvezetékekkel

Tüköly Imre-utca 5. sz. alatt kiadó.

Bővebbet ugyanott. 1-2

20225. sz. kig. 1914.

Hirdetmény.

Alolított városi tanács közhírré teszi, hogy az 1914. évre összeállított III. oszt. kor. adó kivételi listájról a javaslatba hozott adóösszegek kitüntetésével az 1883. évi 44. t. c. 18. §-a értelmében 8 egymásután következő napon és pedig f. hó 10-től 17-éig betekinthető véget a központi városához 14. ajtó alatt természetben közszemlére van kitéve.

Az érdekeltek a saját vagy másokat illető adójavaslatokra nézve netáni észrevételeiket a fenti határidőben a m. kir. pénzügyigazgatóságnál írásban, utóbb az adókövető bizottságnál szóval vagy írásban előterjeszthetik.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa, 1914. július hó 1-én.

Dr. Demetrowics Vladimir, s. k.
kir. tanácsos, polgármester.

1-1

HUTTER és SCHRANTZ

Részvényirtasaság

szikáru és nemezőszató gyárak magyarországi telepe
Budapest, X., Gyömrői-út 80. 69.

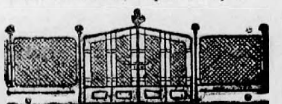
Ajánlja kész állapotban, tehát utólagosan tűzhorganyozással ellátott többször csavart gépscődrönnyonattal

mint tartósság tekintetében páratlan gyártmány!

Nem tévesztendő össze másfajta fonatokkal, melyek mind közönséges horganyozott drótból készülnek. Tűsés buzatok, sima buzatok, kétfélegű szeglek stb. igen putányos árban. Árjegyzék és minták bérmentes és díjtalanul. Továbbá gyártatnak:

Kerítérszőcsök, kapuk és ajtók.

a leggyorsabbtól a legzséesebb kivitelig olcsó-árak mellett.

Külsőgéptések és tervezetek díjtalanul. — Kapható minden nagyobb helybeli vaskereskedésben is.

20-26

Eladó ház.

A II. Rákóczi Ferenc-út 124. számú ház előtt ideiglenesen felépített kis ház f. évi augusztus hó 2-án d. e. 9 órákor a helyszínen nyilvános árverésen el fog adatni. Bővebb felvilágosítást nyujt

Pletikoszits József,

kőműves-mester

1-3 Ujvidék, Mátyás király-u. 25.

Kiadó!

Augusztus 1-től kezdve 2 utcai szoba, konyha és mellékhelyiségekkel Álló lakás Erzsébet-tér 8. szám alatt, kiadó. 3-5

Ingyen ráfzetés nélkül becsereplő öreg használt gramofonlemezeket újakra **Wagner Hangszekirály** Budapest, József-körút 15. — Árjegyzék ingyen. Címre ügyeljen. 01-100

OLCSÓ TÜZELŐFA.

A Tomerint-uton a vámsorompó mellett.

Ajánlunk elsőrendű tölgy-tuskófát, mely pékségek, szoba, konyha és egyéb fűtési celokra igen alkalmas. *Kőméterenként 8 kor és Sienkényi 24 M-ért.* Fent ajánlott fa, fele annyiba kerül, mint más tüzelőfa, mert azt sem fűtészeli, sem vágni nem kell, miután már a szűkcsighezkepest fel van aprítva.

Különösen ajánljuk ezen fát kazán fűtésre, csépléshez és égetéshez, mert az ezzel való fűtés sokkal olcsóbb, mint szénnel.

Vásárlások naponta fent nevezett *deponál (Jemerini-uton), valamint irodánkban Ajál-tér 12.* eszközölhetők.

Schwarz Testvérek
fakereskedők.

11-52

Eladó ház!

Egy 3 év előtt épült, 4 szoba és mellékhelyiségekkel Álló igen szép ház, egy hold gyümölcs- és szőlőteleppel szabad kézből eladó. A ház ozonút, pormentes helyen fekszik.

Cím megtudható e lap kiadóhivatalában. — 16—

RENOMÁLT

100 d. fügekávénkat

(Folgenkaffe) legmele- 28-30
— gebben ajánljuk. —

VIKTOR SCHMIDT & SÖHNE, WIEN.

Telefon 134.

Afjegyék ingyen és bérmentes.

Elő d. dél-magyarországi kocsigyár
REICH MÁTYÁS és LEBHERZ KÁROLY
UJVIDÉK (Limán).

Luxushintók, üzleti- és gazdasági-kocsik, mentő- és halottaskocsik, omnibusok és luxusszánkók, a leggyorsabbtól a leginomabb kivitelig, állandó nagy raktára.

0-52

ŐSZI TRÁGYÁZÁS!

Thomassalak

A legjobb és legolcsóbb foszforosavas műtrágya!
Óvakodjunk a hamisításoktól!
Csak akkor valódi, ha ilyen zásékban van és eredeti ólomtár van rajta.
Minden zsák tartalomjegyzékkel van ellátva!

KALMÁR VILMOS a Thomassalaphattalbriken Berlin,
vezérképviselője **BUDAPEST, VI. ker., ANDRÁSSY ÚT 49.**

Különösen a jelenlegi RENDKIVÜLI OLCSÓ ÁRAKRA
figyelmeztetjük a vásárlókat.
13-20

JOHANN MARIA FARINA

GEGENÜBER DEM RUDOLFSPLATZ.

Ezen ég kiváló gyártmányai az egyedül valódi

kölniviz, kölniviz-szappan és puder

minden jobb drogeriában, illatszer és gyógtárban kaphatók.

Ügyeljünk a pontos címre: **JOHANN MARIA FARINA** Gegenüber dem Rudolfsplatz.

Minden hasonlóv utánzatot utasítsunk vissza.

Kapható UJVIDÉKEN:

KLEIN OSZKÁR drogeriájában, a „Kereszthez“.

Magyarországi képviselő: Holzer Emil Zoltán, Budapest, VIII.